

ผลของโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันโรคไข้หวัดนก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ (EFFECTIVENESS OF A COMMUNITY PARTICIPATORY LEARNING PROGRAM FOR AVIAN INFLUENZA PREVENTION, MUEANG DISTRICT, NAKHONSAN PROVINCE)

ประสิทธิ์ นิยมสุวรรณ 4836098 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : มณีรัตน์ ชีระวิวัฒน์, Ph.D., นิรัตน์ อิมามิ, Ph.D.,
พงศ์ราม รามสุต, Ph.D.

บทคัดย่อ

ไข้หวัดนกเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทยในปัจจุบัน การดำเนินการควบคุมและป้องกันโรคต้องมุ่งที่การให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้ในปัญหา และหาแนวทางแก้ไขโดยชุมชนเอง การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้น โดยประยุกต์แนวคิดแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพร่วมกับทฤษฎีความสามารถตนเอง และการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมป้องกันโรคไข้หวัดนกในชุมชน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ หมู่ที่ 4 และ 3 ตำบลบางพระหลวง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง ซึ่งประกอบด้วยแกนนำป้องกันโรคไข้หวัดนก จำนวน 43 คน ตัวแทนครัวเรือน จำนวน 51 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ ประกอบด้วยตัวแทนครัวเรือน จำนวน 109 คน กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม การระดมความคิด อภิปรายปัญหา การสาธิตและฝึกปฏิบัติ และการดำเนินกิจกรรมป้องกันไข้หวัดนกด้วยตนเอง ใช้ระยะทดลอง 12 สัปดาห์ และเก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัย พบว่า โปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่องไข้หวัดนกที่ประยุกต์แนวคิดแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพร่วมกับทฤษฎีความสามารถตนเอง และการมีส่วนร่วมของชุมชน มีผลทำให้แกนนำป้องกันโรคไข้หวัดนก และตัวแทนครัวเรือนในกลุ่มทดลอง มีความรู้เรื่องไข้หวัดนก การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงและการรับรู้ความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการมีพฤติกรรมป้องกันโรคไข้หวัดนก การรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคไข้หวัดนก และมีพฤติกรรมป้องกันโรคไข้หวัดนกดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองและดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($p < 0.05$)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย หน่วยงานด้านสาธารณสุขควรมีการนำโปรแกรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดนกไปประยุกต์ใช้กับชุมชนอื่นที่มีสภาพปัญหาคล้ายคลึงกัน

EFFECTIVENESS OF A COMMUNITY PARTICIPATORY LEARNING PROGRAM FOR
AVIAN INFLUENZA PREVENTION, MUEANG DISTRICT, NAKHONGSAWAN
PROVINCE

PRASIT NIMSUNWAN 4836098 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN HEALTH EDUCATION AND BEHAVIORAL SCIENCES

THESIS ADVISORS : MANIRAT THERAWIWAT, Ph.D., NIRAT IMAMEE, Ph.D.,
PONGRAMA RAMASOOTTA, Ph.D.

ABSTRACT

Bird flu or avian influenza is one of the important health problems in Thailand. Prevention and control of the disease should emphasize more community participation and involvement. The community should be more aware of the problem and should take action in prevention and control of the disease. The objective of this quasi-experimental research was to study the effectiveness of a community participatory learning program on avian influenza prevention in Mueang district, Nakhonsawan province. Concepts of community participation, Health Belief Model, and Self-Efficacy Theory were applied to develop the program to promote bird flu prevention behaviors at the community level. The experimental group comprised 43 key community leaders and 51 household representatives from the 4th village of Bangpra Hlong sub-district, Mueang district, Nakhonsawan. 109 household representatives from the 3rd village of the same sub-district were included in a comparison group. Only the experimental group participated in the learning program which emphasized learning through group process, brain storming, problem discussion, demonstration, and practices. The study program lasted 12 weeks. Structured interview questionnaires were used to collect data before and after the experimentation.

Results of the study showed that the community participation learning program, could significantly enhance knowledge about bird flu, perceived susceptibility to avian influenza, perceived severity of the influenza, perceived benefits and barriers from bird flu prevention practices, and perceived self-efficacy to perform the flu prevention behaviors of the experimental group. Their prevention practices regarding bird flu were also significantly better than before the experiment and than the comparison group ($p < 0.05$). The program could be applied to prevent avian influenza in other similar villages of Nakhonsawan.

KEY WORDS : COMMUNITY PARTICIPATORY / AVIAN INFLUENZA PREVENTION /
NAKHONGSAWAN

143 P.